

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยพะเยา

ว่าด้วย จรรยาบรรณนักวิจัยและแนวทางปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยพะเยาว่าด้วย จรรยาบรรณนักวิจัยและแนวทางปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของนักวิจัย อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างมาตรฐานจรรยาบรรณนักวิจัย ของมหาวิทยาลัยให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับจรรยาบรรณนักวิจัยที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหาร สภาวิจัยแห่งชาติ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบกับมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยพะเยา ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยพะเยา ว่าด้วย จรรยาบรรณนักวิจัยและแนวทางปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับกับนักวิจัยของมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด นักวิจัยที่ประพฤติปฏิบัติผิดจรรยาบรรณนักวิจัย ให้ถือว่ามีความผิดวินัย

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายถึง มหาวิทยาลัยพะเยา

“สภามหาวิทยาลัย” หมายถึง สภามหาวิทยาลัยพะเยา

“อธิการบดี” หมายถึง อธิการบดีมหาวิทยาลัยพะเยา หรือผู้ที่อธิการบดีมอบหมาย

“ส่วนงาน” หมายถึง ส่วนงานตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. ๒๕๕๓

“หัวหน้าส่วนงาน” หมายถึง หัวหน้าส่วนงานตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. ๒๕๕๓

“นักวิจัย” หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย หรือผู้ที่มหาวิทยาลัยได้เชิญหรือมอบหมาย หรือให้ทุนมาปฏิบัติงานวิจัยของมหาวิทยาลัย

“จรรยาบรรณ” หมายถึง หลักความประพฤติอันเหมาะสม แสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ที่กลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาชีพ ประมวลขึ้นไว้เป็นหลัก เพื่อให้สมาชิกในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติเพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชาชีพของตน

“จรรยาบรรณ...

“จรรยาบรรณนักวิจัย” หมายถึง หลักเกณฑ์ที่ควรประพฤติปฏิบัติของนักวิจัยทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสม คักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนักวิจัย

ข้อ ๕ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดและให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๑

คณะกรรมการจรรยาบรรณนักวิจัย

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณนักวิจัยประกอบด้วย

- (๑) อธิการบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- (๒) หัวหน้าส่วนงานที่มีหน้าที่มีการวิจัยจำนวนมาก เป็นกรรมการ
- (๓) อาจแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยโดยความเห็นชอบจาก

อธิการบดีได้

ให้กรรมการตาม (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี แต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้

ให้อธิการบดีแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานในกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการและเลขานุการ และอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ แต่ไม่เกินจำนวน ๒ คน

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณนักวิจัยมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ออกประกาศ คำสั่ง หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณนักวิจัย
- (๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิจัย
- (๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่

คณะกรรมการจรรยาบรรณนักวิจัยมอบหมาย

(๔) จัดทำคู่มือจรรยาบรรณนักวิจัยและแนวทางปฏิบัติ เพื่อเผยแพร่ให้นักวิจัยในมหาวิทยาลัยทราบโดยทั่วกัน

(๕) กำกับดูแล ติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามจรรยาบรรณนักวิจัยให้เป็นไปตามข้อบังคับหรือประกาศที่เกี่ยวข้อง และกำหนดมาตรการดำเนินการกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณนักวิจัย

(๖) นำผลการกำกับดูแล ติดตามประเมินผลไปใช้ในการส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณนักวิจัย และวางแผนป้องกันการกระทำผิดจรรยาบรรณนักวิจัย รวมทั้งทบทวนจรรยาบรรณนักวิจัยให้เหมาะสมทันสมัยยิ่งขึ้น

- (๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่สภามหาวิทยาลัยหรืออธิการบดีมอบหมาย

หมวด ๒

จรรยาบรรณนักวิจัยและแนวทางปฏิบัติ

ข้อ ๘ นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ

นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น ต้องให้เกียรติและอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่น่ามาใช้ในงานวิจัย ต้องขอตรงต่อการแสวงหาทุนวิจัย รางวัลด้านงานวิจัย และมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

แนวทางปฏิบัติตามข้อ ๘

(๑) นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

๑.๑ นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเลือกเรื่องที่จะทำวิจัย การเลือกผู้เข้าร่วมทำวิจัย การดำเนินการวิจัย การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนการเสนอขอรับรางวัลด้านงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

๑.๒ นักวิจัยต้องให้เกียรติผู้อื่น โดยการอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลและความคิดเห็นที่น่ามาใช้ในงานวิจัย

(๒) นักวิจัยต้องขอตรงต่อการแสวงหาทุนวิจัย และการเสนอขอรับรางวัลด้านงานวิจัยต่อ

หน่วยงานต่าง ๆ

๒.๑ นักวิจัยต้องเสนอข้อมูล แนวคิดอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาในการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุน และการเสนอขอรับรางวัลด้านงานวิจัย

๒.๒ นักวิจัยต้องเสนอโครงการวิจัยด้วยความซื่อสัตย์ โดยไม่ขอทุนซ้ำซ้อน

๒.๓ นักวิจัยต้องเสนอขอรับรางวัลด้านงานวิจัยด้วยความซื่อสัตย์ โดยพึงเสนอข้อมูลตามความเป็นจริง และไม่เสนอขอรับรางวัลซ้ำซ้อนในรางวัลประเภทเดียวกัน หน่วยงานเดียวกัน หรืออื่น ๆ ที่เป็นการไม่สมควร

(๓) นักวิจัยต้องมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

๓.๑ นักวิจัยต้องจัดสรรสัดส่วนของผลงานวิจัยแก่ผู้ร่วมวิจัยอย่างยุติธรรม

๓.๒ นักวิจัยต้องเสนอผลงานอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่นำผลงานของผู้อื่นมาอ้างว่าเป็นของตน

ข้อ ๙ นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด

นักวิจัยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อตกลงการวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน อุทิศเวลาทำงานวิจัยให้ได้ผลดีที่สุดและเป็นไปตามกำหนดเวลา มีความรับผิดชอบไม่ละทิ้งงานระหว่างดำเนินการ

แนวทางปฏิบัติ...

แนวทางปฏิบัติตามข้อ ๙

(๑) นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย

๑.๑ นักวิจัยต้องศึกษาเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ของเจ้าของทุนอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง

๑.๒ นักวิจัยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ระเบียบ และกฎเกณฑ์ตามข้อตกลงอย่างครบถ้วน

(๒) นักวิจัยต้องอุทิศเวลาทำงานวิจัย

๒.๑ นักวิจัยต้องทุ่มเทความรู้ความสามารถและเวลาให้กับการทำงานวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์

(๓) นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบในการทำวิจัย

๓.๑ นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันควร และส่งงานตามกำหนดเวลา ไม่ทำผิดสัญญาข้อตกลงจนก่อให้เกิดความเสียหาย

๓.๒ นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบในการจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้ผลอันเกิดจากการวิจัยได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ข้อ ๑๐ นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัย

นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอ และมีความรู้ความชำนาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ทำวิจัยเพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ และเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ การตีความ หรือการสรุปที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัย

แนวทางปฏิบัติตามข้อ ๑๐

(๑) นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ความชำนาญ หรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอ เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ

(๒) นักวิจัยต้องรักษามาตรฐานและคุณภาพของงานวิจัยในสาขาวิชาการนั้น ๆ เพื่อป้องกันความเสียหายต่อวงการวิชาการ

ข้อ ๑๑ นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

นักวิจัยต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบระมัดระวังและเที่ยงตรงในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกและปณิธานที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

แนวทางปฏิบัติตามข้อ ๑๑

(๑) การใช้คนหรือสัตว์เป็นตัวอย่างทดลองต้องทำในกรณีที่ไม่มียาทางเลือกอื่นเท่านั้น

(๒) นักวิจัยต้องดำเนินการ...

(๒) นักวิจัยต้องดำเนินการวิจัยโดยมีจิตสำนึกที่จะไม่ก่อความเสียหายต่อคน สัตว์ พืช ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

(๓) นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดแก่ตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา และสังคม

ข้อ ๑๒ นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย

นักวิจัยต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ ต้องถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับและไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

แนวทางปฏิบัติตามข้อ ๑๒

(๑) นักวิจัยต้องมีความเคารพในสิทธิของมนุษย์ที่ใช้ในการทดลอง โดยต้องได้รับความยินยอมก่อนทำการวิจัย

(๒) นักวิจัยต้องปฏิบัติต่อมนุษย์และสัตว์ที่ใช้ในการทดลองด้วยความเมตตา ไม่คำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ทางวิชาการจนเกิดความเสียหายที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง

(๓) นักวิจัยต้องดูแลปกป้องสิทธิประโยชน์ และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

ข้อ ๑๓ นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิดโดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย

นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ต้องตระหนักว่าอคติส่วนตัวหรือความลำเอียงทางวิชาการอาจส่งผลให้มีอคติเบี่ยงเบนข้อมูล และข้อค้นพบทางวิชาการอันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายต่องานวิจัย

แนวทางปฏิบัติตามข้อ ๑๓

(๑) นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิดไม่ทำงานวิจัยด้วยความเกรงใจ

(๒) นักวิจัยต้องปฏิบัติงานวิจัยโดยใช้หลักวิชาการเป็นเกณฑ์ และไม่มัวคดมาเกี่ยวข้อง

(๓) นักวิจัยต้องเสนอผลงานวิจัยตามความเป็นจริง ไม่จงใจเบี่ยงเบนผลการวิจัยโดยหวังประโยชน์ส่วนตน หรือต้องการสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น

ข้อ ๑๔ นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ

นักวิจัยพึงเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่ขยายผลข้อค้นพบจนเกินความเป็นจริง และไม่ใช้ผลงานวิจัยไปในทางมิชอบ

(๑) นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบและรอบคอบในการเผยแพร่ผลงานวิจัย

(๒) นักวิจัยพึงเผยแพร่ผลงานวิจัยโดยคำนึงถึงประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่เผยแพร่ผลงานวิจัยเกินความเป็นจริงโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง

(๓) นักวิจัยพึงเสนอ...

(๓) นักวิจัยพึงเสนอผลงานวิจัยตามความเป็นจริง ไม่ขยายผลข้อค้นพบโดยปราศจากการตรวจสอบยืนยันในทางวิชาการ

ข้อ ๑๕ นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น

นักวิจัยพึงมีใจกว้าง พร้อมทั้งจะเปิดเผยข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลทางวิชาการของผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

แนวทางปฏิบัติตามข้อ ๑๕

(๑) นักวิจัยพึงมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยินดีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจในงานวิจัยกับเพื่อนร่วมงานและนักวิชาการอื่น ๆ

(๒) นักวิจัยพึงยอมรับฟังแก้ไขการทำวิจัย และการเสนอผลงานวิจัยตามข้อเสนอแนะที่ดี เพื่อสร้างความรู้ที่ถูกต้องและสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อ ๑๖ นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่องานระดับ

นักวิจัยพึงมีจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังสติปัญญาในการทำวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญและประโยชน์สุขของสังคมและมวลมนุษยชาติ

แนวทางปฏิบัติตามข้อ ๑๖

(๑) นักวิจัยพึงไตร่ตรองหาหัวข้อการวิจัยด้วยความรอบคอบ และทำการวิจัยด้วยจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังปัญญาของตนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญของสถาบันและประโยชน์สุขต่อสังคม

(๒) นักวิจัยพึงรับผิดชอบในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการเพื่อความเจริญของสังคม ไม่ทำการวิจัยที่ขัดกับกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๓) นักวิจัยพึงพัฒนาบทบาทของตนให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น และอุทิศเวลา ใจ กระทำการส่งเสริมพัฒนาความรู้ จิตใจ พฤติกรรม ของนักวิจัยรุ่นใหม่ ให้มีส่วนสร้างสรรค์ความรู้แก่สังคมสืบไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๓

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ)

นายกสภามหาวิทยาลัยพะเยา